Lausuntopyyntö / Tampere-Jyväskylä ratahanke: Lahdenperä-Jämsä rataoikaisu ja kaksoisraide, ratasuunnitelma

Khall 23.11.2026
856/00.04.02/2026

Valmistelija: kaavoitusinsinööri Rainer Nyholm, puh. 040 838 0122

Taustaa

Keski-Suomen maakunnassa Jämsän kaupungin alueella sijaitsevalle Lahdenperän ja Jämsän väliselle rataosuudelle suunnitellaan ratahanketta, joka osin oikaisee ja osin kulkee nykyisen raiteen rinnalla. Suunnittelualue alkaa Lahdenperän liikennepaikalta ja loppuu Jämsän liikennepaikan vaihteelle. Suunnittelutyöhön sisältyy oikaisuvaihtoehdot, nykyisen raiteen rinnalle tulevat osuudet, puolenvaihtopaikat sekä nykyinen raide ja siihen liittyvän infran peruskorjauksen suunnittelu. Hankkeen tavoitteena on Lahdenperä-Jämsä ratayhteyden parantaminen ja henkilöliikenteen matkanopeuden lisääminen, mikä vaikuttaa suoraan matkanopeuteen myös Tampere-Jyväskylä välillä. Samalla radan kapasiteettia parannetaan sekä vähennetään radan häiriöherkkyyttä.

Aiemmat suunnitelmat

Tampere–Jyväskylä rataosan kehittämisen yleis- ja ratasuunnitelmaa edeltävä hankearviointi on julkaistu vuonna 2020 ja päivitetty joulukuussa 2021. Liikenteellinen selvitys Tampere–Jyväskylä yhteysvälin kehittämistoimenpiteistä on julkaistu vuonna 2022 (Väyläviraston julkaisuja 34/2022).

Lahdenperä-Jämsä välille on laadittu yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi 2021–2023. YVA:sta on annettu perusteltu päätelmä 10.1.2023 ja yleissuunnitelma on hyväksytty 25.10.2023 ja saanut lainvoiman 31.1.2024.

Lausuntopyyntö

Lahdenperä-Jämsä rataoikaisun ja kaksoisraiteen ratasuunnitelma on ollut uudelleen nähtävillä **3.6.2026-3.7.2026**. Merkittävimmät muutokset koskevat Partalan tunnelin pelastautumis- ja huoltojärjestelyjä sekä maamassojen sijoittamista. Lisäksi suunnitelmaan on tehty tarkennuksia alueiden käyttöön ja tiejärjestelyihin tarkentuneiden luontoinventointien, maaperätutkimusten ja maanomistajilta saadun palautteen perusteella. Suunnitelma-aineistoon oli mahdollisuus tutustua Väyläviraston verkkosivuilla.

Väylävirasto on 3.6.2026 päivätyllä lausuntopyynnöllä sekä 28.10.2026 täydennetyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt Jämsän kaupunkia:

1. antamaan lausuntonsa nähtävillä olevasta suunnitelmasta ja vastineensa suunnitelmasta tehtyihin muistutuksiin sekä toteamaan saatujen muistutusten määrä
2. tarkistamaan, että ajantasaiset kaavat ja kaavamääräykset sisältyvät suunnitelma-aineistoon ja hyväksymisehdotuksessa luetellut kaavat ja niiden tiedot ovat oikeat. Tarvittaessa kuntaa pyydetään täydentämään kaavojen tiedot lausunnossaan.
3. toimittamaan sähköisesti ne ratasuunnitelman käsittämälle alueelle vahvistetut tai hyväksytyt oikeusvaikutteiset kaavat, jotka eivät ole nähtävillä olevassa suunnitelma-aineistossa. Kaavat kaavamääräyksineen tulee toimittaa jokaisesta kaavasta erikseen, pelkkä kaavayhdistelmä ei ole riittävä.

Väylävirasto pyytää, että Jämsän kaupunki lausunnossaan ilmoittaa:

4. Kunnan toimesta tehdyt vuorovaikuttamisen ja tiedoksiannon toimenpiteet (aloittamisesta ilmoittaminen tai kuuluttaminen sekä suunnitelman nähtäville asettaminen - toteutustavat ja -ajankohdat)
5. Toteuttaako laadittu suunnitelma (valtakunnallisen ja) alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista kunnan alueella.
6. Kunnan lausunnonannon ajankohtaa vastaava kaavatilanne vahvistettujen ja hyväksyttyjen oikeusvaikutteisten yleiskaavojen, asemakaavojen ja ranta-asemakaavojen osalta, sekä ovatko kaavat yhdenmukaisia ratasuunnitelman kanssa. Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtäville asetettavasta suunnitelmassa kuvatusta, pyydetään kuntaa yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.
7. onko kunnalla huomauttamista ratasuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, meluesteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin.
8. onko kunnalla huomauttamista ratasuunnitelmaan sisältyviin rautatien rakentamisen ajaksi varattaviin maa-ainesten ottopaikkoihin, sijoitusalueisiin, kiertoteihin, varastoalueisiin tai varattavien yksityisten teiden tekemiseen ja/tai käyttöön.
9. onko kunnalla muuta huomauttamista suunnitelmasta?
10. viranomaisneuvotteluissa on todettu, että ratasuunnitelma ei ole Hinkujenmaan ranta-asemakaavan mukainen. Neuvotteluissa on todettu, että kaavapoikkeamat ovat vähäisiä eivätkä vaadi asemakaava muutosta vaan ja ne voidaan hyväksyä viranomaismenettelynä, eikä asemakaavasta poikkeaminen estä ratasuunnitelman hyväksymistä. Väylävirasto pyytää kuntaa vahvistamaan lausunnossaan em. menettelyn.
11. lausumaan kaavatilanteen erityisesti Lahdenperä-Jämsä rataoikaisun ja kaksoisraiteen edellyttämät kaavamuutokset ja – laajennukset - kaavamuutoksien osalta sekä täydentämään mitä aiemman lausunnon kaavamuutoksia kyseinen kaavamuutos käsittää. Väylävirasto pyytää toimittamaan kyseiset kaava-aineistot sähköisesti.

Lausunnon antamisen määräaika on 27.11.2026.

Jämsän kaupungin lausunto

Numerointi vastaa numerointia kohdassa Lausuntopyyntö.

1. Ratasuunnitelmasta on jätetty 9 kpl muistutuksia.

   Kaupunki on tutustunut muistutuksiin ja toteaa että ei laadi vastineita Väylävirastolle osoitetuille ratasuunnitelmaa koskeviin muistutuksiin.

   Muistutukset koskevat yksityisten omistamia kiinteistöjä, joiden käytöllä ei ole vaikutuksia kaupungin omistamiin kiinteistöihin tai merkittävissä määrin kaavoitettuihin alueisiin.

   Kaupunki pyytää Väylävirastoa arvioimaan aiheuttavatko jätetyt muistutukset muutostarpeita ratasuunnitelmaan.

2. Suunnitelma-aineistossa ja hyväksymisehdotuksessa luetellut kaavat ja niiden tiedot ovat oikein.

3. Suunnitelma-aineistossa ja hyväksymisehdotuksessa luetellut kaavat ja niiden tiedot ovat oikein, ei ole tarvetta toimittaa kaavatietoja.

4. Ratasuunnitelman uudelleen nähtäville asettamisesta on Jämsän kaupungin toimesta kuulutettu kaupungin verkkosivuilla, kuulutus on ollut nähtävillä 3.6.-3.7.2026.

5. Keski-Suomen päivitetyssä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (hyv. 25.4.2025) on yhdeksi valtakunnallista merkitystä omaavista kärkihankkeista nostettu Jyväskylä-Tampere rataosuuden kehittäminen.

   Myös valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on nostettu esiin Jyväskylä-Tampere rataosuus; välillä on merkittäviä korjaustarpeita sekä tarve parantaa välityskykyä nykyisestä.

   Ratasuunnitelma parantaa rataosuuden Jyväskylä-Tampere suunnitteluvalmiutta ja osaltaan edistää liikennejärjestelmä-suunnitelmissa esitettyjä tavoitteita.

   Ratasuunnitelma toteuttaa liikennejärjestelmäsuunnitelmien tavoitteiden toteutumista kunnan alueella.

6. Ratasuunnitelman suunnittelualueella on voimassa seuraavat asema-, ranta-asema- ja yleiskaavat

   a. Korttelien 925-928 sekä niihin liittyvien alueiden asemakaava (kaupungin kaavatunnus 74.)
   b. Kilpakorven teollisuusalueen asemakaavan muutos (kaupungin kaavatunnus 194.)
   c. Valtateiden risteysalueen asemakaava (kaupungin kaavatunnus 126.)
   d. Kelhän asemakaava (kaupungin kaavatunnus 65.)

e. Hinkujenmaan ranta-asemakaava (kaupungin kaavatunnus 20.)
f. Jämsän taajamaosayleiskaava
g. Valtatien 4:n ja valtatien 9:n lähialueiden maankäytön ja liikenteen osayleiskaava

Kaavoja a, b ja c on tarpeen muuttaa, jotta niihin saadaan varattua ratasuunnitelmassa esitetyt rata-alueen laajennukset. Kaavamuutos on vireillä ja se on tavoite saattaa kaupunginhallituksen hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2027.

7. Kaupungilla ei ole huomauttamista ratasuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, meluesteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin.

8. Kaupungilla ei ole huomauttamista ratasuunnitelmaan sisältyviin rautatien rakentamisen ajaksi varattaviin maa-ainesten ottopaikkoihin, sijoitusalueisiin, kiertoteihin, varastoalueisiin tai varattavien yksityisten teiden tekemiseen ja/tai käyttöön.

   Jämsän kaupungin Elinvoimalautakunnan antama lausunto 27.2.2025 38 on otettu huomioon eikä Kilpakorven asemakaava-alueelle ole enää osoitettu sijoitusaluevarausta.

9. Kaupungilla ei ole muuta huomauttamista ratasuunnitelmasta.

10. Ratasuunnitelmassa esitetty rautatien aluevaraus Hinkujenmaan ranta-asemakaavan alueella ei mahdu kokonaisuudessaan kaavassa osoitetulle rautatiealueelle (LR), vaan rautatiealue laajenee kaavassa osoitetulle Yhteismetsän metsätalousalueelle (MY).

    Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan että rautatiealueen laajeneminen kaavassa osoitetulle metsätalousalueelle voidaan katsoa olevan vähäinen poikkeaminen, eikä ranta-asemakaavan muuttaminen ole tarpeen. Poikkeamisella ei vaaranneta esim. kenenkään rakentamismahdollisuuksia.

11. Kyseinen Lahdenperä-Jämsä rataoikaisun ja kaksoisraiteen edellyttämät kaavamuutokset ja – laajennukset kaavahanke on vireillä. Hankkeen kaavaehdotus on ollut nähtävillä 17.8.-17.9.2026.

    Kaavalla varataan riittävät rautatiealuevaraukset (LR) ratasuunnitelman perusteella sekä mahdollistetaan uusien katujärjestelyjen rakentaminen Kääpälän ja Kilpakorven välisellä alueella sekä Kilpakorven alueella.

    Ehdotusvaiheen palautteiden johdosta kaavan suunnittelualueella on vielä tarve tehdä luontoselvitys, jolla selvitetään kahden vesiuoman mahdollinen suojelustatus. Selvityksen maastotyöt tehdään marraskuussa, jonka jälkeen tulokset raportoidaan kaupungille.

Luontoselvityksen valmistututta kaavaa valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn. Kaupunginhallitus hyväksyy asemakaavan arviolta alkuvuodesta 2027.

Suunnitelma-aineistot ja jätetyt muistutukset

Nähtävillä olleeseen ratasuunnitelmaan sekä suunnitelmasta jätettyihin muistutuksiin voi tutustua Väyläviraston sivuilla 27.11 asti:

Ratasuunnitelma
Muistutukset

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö 28 § Kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

Kaupunginhallitus antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Lahdenperä-Jämsä ratasuunnitelmasta.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös